

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 80 petič vrtat a Din 2, do 100 vrtat a Din 2.50, od 100 do 300 vrtat a Din 3, večji inserati petič vrtat a Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— Rokopisni se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 21-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE; Ob kolodvoru 101.

Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

V pričakovanju godesberskih rezultatov

O sudetskih Nemcih še ni izrečena zadnja beseda

Vlada narodne solidarnosti pod vodstvom popularnega generala Sirovega je utrdila notranjepolitični položaj na Češkoslovaškem

Praga, 23. sept. br. Razvoj dogodkov, ki so v zvezi s češkoslovaškim vprašanjem, prehaja kakor vse kaže v odločilno fazo. Včerajšnji dogodki so bili v tem pogledu prav značilni ne samo za notranje-politični položaj na Češkoslovaškem, temveč tudi za občo mednarodno politično situacijo.

Ogromne patriotične manifestacije, ki so jim nasprotniki zaman poskušali dati značaj komunističnega rovarjenja in razsula javnega reda na Češkoslovaškem, so pokazale baš nasprotno, kako močno je razvit državljanski čut med češkoslovaškim ljudstvom, ki se je kljub katastrofi disciplinirano tesno navezalo na stvar republike, na prezidenta dr. Beneša in na svojo narodno vojsko.

Konsolidacija narodnih sil

Kriza vlade, ki se je rešila v nekaj urah na način, ki kaže, da dogodki odgovornih politikov niso pognali v ekstremne, priča, kako so najvišje oblasti na Češkoslovaškem ohranile do skrajnosti mirno kri in razsodnost, češar v kakih drugi državi v nobenem primeru ne bi bilo pričakovati. Češkoslovaška je dobila vlado močne roke, kar je bilo v danih primerih nujno potrebno, a hkratu delovno vlado, ki si je zagotovila podporo ne le vseh političnih strank na Češkoslovaškem, nego tudi vseh ostalih velikih organizacij in korporacij, katerih vloga postane v državi baš v takih trenutkih odločilnega pomena. Hkratu ima vlada značaj kabineta strokovnjakov, ki dajejo vsa jamstva, da si bodo država, njena uprava in njeni organi kmalu spet opomogli in se reorganizirali v skladu s novimi razmerji.

Tudi v obmejnih nemških krajih se je včeraj spetka pojavilo pomirjenje, sprito, katerega so se vojaštvo, policija in orožniki skoraj že povsod umaknili s cest. Toda že so se v teh krajih spet pojavili sudetsko-nemški reditelji, obenem pa protidržavne demonstracije in nemške narodno-socialistične zastave. Oblasti so vse to tolerirale, dokler niso nemški reditelji v popoldanskih urah začeli razoroževati orožnikov in policijskih organov. Zaradi absolutne nujnosti, da se ohrani pravni red, vse dokler se z mednarodnim sporazumom definitivno ne reši ves problem, je morala zopet intervenirati vojska, ki pa nikjer ni nastopila agresivno. Nemške radijske postaje poročajo že o 50 človeških žrtvah nešteti izmišljenih spopadov. V resnici je le v bližini Cheba oddelek narodno-sociali-

stičnih rediteljev z orožjem napadel motorizirano četo vojaštva, ki je bila prisiljena braniti se z orožjem. Pri tem spopadu so bili štirje reditelji ubiti.

Nov moment v razvoju notranje politične situacije je pritegnitev slovaške ljudske stranke v vlado. Zastopniki te stranke so bili snoči nujno pozvani v Prago. V novi vladi generala Sirovega jim je bilo rezervirano mesto ministra brez portfelja. Vsekakor je pričakovati v smislu zadnjega komunističnega predsedstva stranke, da se bodo pogajanja za ureditev slovaškega vprašanja najkasneje pričetkom prihodnjega tedna dokončno in uspešno zaključila.

Pesimizem v Godesbergu

V zunanje-političnem pogledu je odločilnega pomena vsekakor godesberski sestanek Chamberlaina in Hitlerja. Ze včeraj sta državnik meritorno razpravljala o sudetsko-nemškem problemu. Zvečer so se pojavile govorice, da je bil o tem vprašanju že dosežen sporazum. Toda Chamberlain je odklonil nove Hitlerjeve zahteve, ki jih je stavil kancelar v imenu Poljakov in Madžarov, da bi se tudi vprašanje poljske in madžarske manjšine na Češkoslovaškem uredilo na podoben način kakor sudetsko-nemško, torej brez plebiscita, z enostavno aneksijo. Rečeno je bilo, da se bodo razgovori danes nadaljevali in da se bodo nanašali na druge probleme, kakor na konferenco štirih velesil, ki naj bi omogočila novo ureditev položaja interesov v Evropi in dobrega zagotovila mir. Poročila, ki so davi prispela iz Kölna, pa kažejo, da stvar nikakor ni stekla tako gladko. Položaj je izredno napet. V Godesbergu ni o sudetsko-nemškem vprašanju še ni bila izrečena zadnja beseda. V krogih angleške delegacije je zavladal pesimizem. Nihče ne ve, ali se v zadnjem hipu ves položaj spet ne bo postavil na glavo. Jasno je, da je bil glede na to nastop češkoslovaških oboroženih sil v obmejnih krajih snoči tudi s tega vidika popolnoma utemeljen.

Vsekakor se lahko reče, da je vlada generala Sirovega v Pragi in po vsej Češkoslovaški gospodar položaja. Prvi poplah, ki je nastal po usodni odločitvi vlade dr. Milana Hodže, je v 24 urah izginil. V takih okoliščinah lahko češkoslovaški narod, ki je pokazal pripravljenost do prinese velike žrtve za ohranitev evropskega mira, mirno gleda v bodočnost in čaka na godesberske rezultate.

Vlada generala Sirovega

Delovni kabinet strokovnjakov, ki se bo opiral na vse stranke, vojsko in narodne organizacije

Praga, 23. septembra. br. Vlada dr. Milana Hodže je včeraj dopoldne podala ostavko. Predsednik republike se je tedaj odločil, da glede na dani položaj poveri mandat za sestavo novega kabineta generalnemu inspektorju češkoslovaške vojske generalu Sirovemu, ki naj bi sestavil vlado strokovnjakov, katero bi podpirale vse stranke in vojska, da bi bila v vsakem primeru kos ogromnim nalogom v sedanjem kritičnem trenutku. Ze v popoldanskih urah je bila vlada sestavljena. V njej so:

general Jan Sirovy predsednik vlade in minister za narodno obrambo, dr. Kamil Krofta zunanji minister, dr. Jan Černý notranji, dr. Kalfus finančni, E. Šubert prosvetni, dr. Fajnor pravosodni, Ja-

naček trgovinski, dr. Kaminsky železniški minister, general Nosal minister za javna dela, inž. dr. Reich za kmetijstvo, dr. Horak za socialno skrbstvo, dr. Mentl za zdravstvo, dr. Dunovský za pošto, dr. Josip Fritz za unifikacijo, starosta ČOS dr. Stanislav Bukovsky, praški primator dr. Peter Zenkl in dosedanj minister Hugo Vavrečka pa ministri brez portfelja. Naknadno bo imenovan še en minister brez portfelja iz vrst slovaške ljudske stranke.

Nova vlada je imela že snoči takoj po zaprsegi svojo prvo delovno sejo. Eno njenih prvih dejanj je bilo, da je potrdila pristaneč prejšnje vlade na angleške in francoske načrte.

Proglas prezidenta republike

Govor po radiu — Poziv k disciplini

PRAGA, 23. sept. d. Prezident dr. Beneš je imel snoči po radiu govor, za katerega je vladalo v javnosti ogromno zanimanje in ki je učinkoval na razgibanje množice v Pragi in drugih češkoslovaških mestih v smislu dokončnega pomirjenja. Dr. Benš je v svojem govoru med drugim poudaril, da se bo moralo v Srednji Evropi urediti še marsikatero vprašanje, preden se bo dosegel pravi mir. V vsakem primeru je sedaj treba ohraniti hladno kri in slovo naroda. Ko bi nas premagala strast, bi pokazali, da nismo dorasli dogodkom. Kmalu se bo videlo, kaj se bo zgodilo v bližnji bodočnosti. Na razvoj gledam trdno in brez bojazni. Pripravljen imam načrt za vse primere in nič mi ne more pomagati. Želim sporazum, ki se pripravi med največjimi narodi sveta. Ker bo po svoji sedanjosti zasnovi pomenil pomirjenje vsega sveta, želim, da ohranimo naše sodelovanje z vsemi državami, a posebno z državami v Srednji Evropi. Po stopali smo častno. Ne izgubite optimiz-

ma in zdravega smisla za življenje, ki je za češkoslovaško tako značilen. Naši sovražniki čakajo na naše razsulo. Zato je prav v trenutku mednarodnih pogajanj potreben mir, je potrebno, da si prihranimo svoje sile, ker jih bomo že rabili. Časi so bili že slavi in mi smo v kratkih dneh ponovno doživeli te slavne čase. Ne bojte se za narod in državo. Naš narod ne bo propadel nego bo slavno premagal vse težave.

Varnostni ukrepi okrog Prage

Praga, 23. sept. br. (Reuter) Nova vlada se je danes z vso silo posvetila organizaciji češkoslovaške vojske pripravljenosti. Okrog Prage so pričeli razpostavljati protiletalske topove. Vojska se na novo razmešča.

Na poziv britanskega poslanika so danes svoji britanski diplomatski uradniki odgovorili iz Prage. V ostalem pa vlada popoln red. Prebivalstvo se disciplinirano posveča svojemu poslu.

Nove Hitlerjeve zahteve

Poleg sudetsko-nemškega vprašanja naj bi se na enak način uredili tudi vprašanja poljske in madžarske manjšine, nova razdelitev surovin in obči evropski položaj

Beograd, 23. sept. e. Posebni poročevalec »Politike« javlja zanimivo podrobnost iz Godesberga o prihodu Chamberlaina v Köln. Novinarji so takoj po prihodu opazili, da je bil Chamberlain precej razburjen, celo tako, da je svoj neizogibni dežnik pozabil v letalu. Podrobnejših podatkov o današnjem posvetovanju med Chamberlainom in Hitlerjem še ni in bodo znani šele po Chamberlainovem povratku v London. To bo, kakor se predvideva kmalu, ker je rok, ki ga je Hitler postavil svetovni diplomaciji, da reši češkoslovaško vprašanje, zelo kratek. Seveda pa to vprašanje še ni popolnoma rešeno z odstopom sudetsko-nemških krajev niti z odstopom češkoslovaške vlade. Pojavili so se novi elementi, ki otežujejo rešitev vprašanja. To so predvsem madžarske in poljske zahteve, ki jih nemški tisk postavlja zmerom bolj v ospredje. V svojih inspiriranih člankih zahtevajo, da se reši vprašanje poljske in madžarske manjšine na enak način, kakor vprašanje sudetskih Nemcev. Pravijo, da je Hitler te zahteve predložil Chamberlainu že včeraj popoldne. Poleg tega je ponudil jamstvo za 25letni pakt o nenapadanju, če bodo obenem ugodno rešena še nekatera odprta vprašanja med Anglijo in Nemčijo, tako zlasti problem surovin. Vse to bo, kakor računajo, rešeno v najkrajšem času. Morda bo Chamberlain že davi zaključil svoj drugi sestanek in se jutri vrnil v London, da bi si izposloval pristanek in soglasje vlade za

nove predloge za ohranitev miru v Evropi.

Hitlerjev posvet s sodelavci

Godesberg, 23. sept. AA. (DNB). Razgovori med Chamberlainom in Hitlerjem se nadaljujejo danes dopoldne ob 11. Razgovori so zopet v hotelu »Dresden« v Godesbergu.

Snoči se je Hitler na terasi hotela »Dresden« dolgo pogovarjal z vodilnimi osebnotni stranke in državnega upravnega življenja, ki so v Godesbergu. Hitler se z njimi pogovarjal več ur.

Chamberlainovi predlogi

London, 23. sept. br. Današnji listi poročajo, da je Chamberlain na včerajšnjem prvem sestanku Hitlerju stavil naslednjih šest predlogov: 1. Češke oblasti naj zapuste sudetsko-nemško ozemlje, katerega naj prevzamejo sudetsko-nemški reditelji. 2. V mešanih pokrajinah naj se izmenja češkoslovaško-nemško prebivalstvo. 3. Posebna mednarodna komisija naj določi nove češkoslovaške meje ter po možnosti vpoštevata tudi poljske in madžarske zahteve. 4. Generalna demobilizacija vseh evropskih sil. 5. Jamstva za nove češkoslovaške meje. 6. Obči sklep o mirnem sodelovanju evropskih držav.

V Londonu računajo s preobratom položaja

Odločna odklonitev poljskih zahtev — Nujne posledice event. Chamberlainovega neuspeha

London, 23. sept. e. V Foreign Officeu je bila snoči konferenca članov vlade. Na konferenci so proučevali situacijo, nastalo po prvem razgovoru med Chamberlainom in Hitlerjem. Po seji je imel lord Halifax dolg telefonski razgovor s Chamberlainom. O dosedanjih pogajanjih v Godesbergu ni bilo izdano nikakoli službeno obvestilo in ga tudi ne pričakujejo, dokler pogajanja ne bodo zaključena. V Foreign Officeu so bili danes ves dan sproti obveščeni po posebnih angleških opazovalcih o položaju v sudetsko-nemških in drugih obmejnih krajih Češkoslovaške. Kolikor je bilo mogoče ugotoviti, so na včerajšnjem sestanku v Godesbergu razpravljali samo o sudetsko-nemškem vprašanju.

Današnja konferenca bo odločilnega pomena za uspeh ali neuspeh angleško-francoskega načrta. Ni izključeno, da se bo na današnji konferenci ponovno obravnavalo tudi poljsko in madžarsko manjšinsko vprašanje. Kakor znano, je bil poljski poslanik v Foreign Officeu obveščen, da angleška vlada ne more dovoliti, da bi zahteve Poljske in Madžarske v tem trenutku komplicirale sudetsko-nemški problem, in da se bo o teh zahtevah moralo eventualno pozneje razpravljati. Poljski poslanik je bil tudi opozorjen na to, da polaga Anglija veliko važnost, da na poljsko-češkoslovaški meji ne pride do incidentov, ki bi lahko otežili pogajanja v Godesbergu. Angleški apel na Poljake ni ostal brez odmeva.

Snoči je bilo objavljeno, da je poljski minister notranjih del izdal strog ukaz, da se na meji ohrani popoln mir. Po službenih vestih iz Varšave je meja od snoči dalje praktično zaprta.

Stališče poljske vlade je izzvalo ogorčenje v angleškem tisku. Listi opozarjajo na manjšinske razmere v Poljski in naglašajo, da se nekake dne, ko pride ona na vrsto, ne bo mogla sklicevati na naklonjenost angleške javnosti.

Pričakuje se, da bo parlament sklican takoj po Chamberlainovi vrnitvi iz Godesberga. Razpoloženje je še vedno precej pesimistično. Smatrajo, da je današnji dan odločen za rešitev krize. Če Hitler ne sprejme načrta, potem je računati, da bodo nemške čete ali dobrovoljci odredi že danes vkorakali na Češkoslovaško. V takem primeru predvidevajo, da bo prišlo do energičnega odpora od češkoslovaške strani. V celoti pa bo položaj potem odvisen od stališča francoske in angleške vlade. Tu prevladuje vtis, da bo Francija priskočila Češkoslovaški na pomoč, če pride do odkritih sovražnosti in da tudi Anglija ne bo stala ob strani. Po vsem tem, kar se je dogodilo, bi odklonitev predloženega načrta in napad na Češkoslovaško izzval v angleški javnosti vihar ogorčenja, da tudi vlada ne bi mogla ustaviti tega razpoloženja. To je bil tudi glavni Chamberlainov argument v razgovoru s Hitlerjem.

Demonstracije v Londonu

»Bodimo s Češkoslovaško!«

London, 22. sept. AA. (Reuter) Snoči se je okoli predsedstva vlade zbralo mnogo ljudi, da bi protestirali proti anglo-nemski in francosko-nemski načrtu o odcepitvi sudetskih nemških pokrajin Nemčiji. Ogromna množica ljudi je vzklicala glasno »Bodimo ob strani Češkoslovaške! Chamberlain naj gre!«

Deputacija bi morala izročiti v zunanjem uradu resolucijo, ki protestira proti anglo-nemski in francosko-nemski načrtu. Močni kordoni policije so ji preprečili vhod v poslopje. Množica, ki je tedaj šela nad 10.000 ljudi, je zopet začela vzklicati »Bodimo s Čehi! Sklicati je treba parlament!«

Naval množice je postal tolik, da se je zdelo, da policija ne bo mogla vzdržati pritiska in da bo morala poklicati pomoč. Nazadnje so vendarle dovolili deputaciji, da je izročila svojo resolucijo proti skleptom, ki sta jih Francija in Anglija vsilili Češkoslovaški.

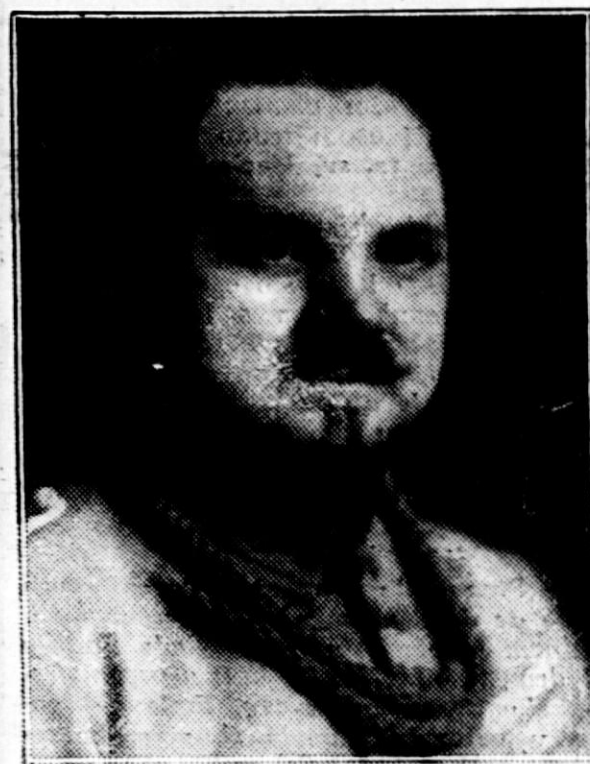
Angleški letalski minister pri kralju

London, 23. sept. br. Angleški kralj je po seji vladnega odbora za narodno obrambo sprejel v avdienco letalskega ministra Wooda, ki mu je podrobno poročal o novi pospešeni organizaciji angleških letalskih sil.

Širite

»Slovenski Narod«!

Dr. Stanislav Bukovsky

načelnik češkoslovaškega sokolstva, je kot zastopnik nacionalnih in patriotičnih organizacij vstopil v vlado generala Sirovega

Olajšanje v Rumuniji

BUKURESTA, 23. sept. e. Vest, da je češkoslovaška vlada sprejela francosko-angleške predloge, je izzvala v tujakih javnosti vidno olajšanje, ki prihaja do izraza v listih. Smatrajo, da je miroljubnost Češkoslovaške preprečila evropsko katastrofo. Obenem pa izražajo svoje presenečenje zaradi stališča Poljske in Madžarske. Res je sicer, da Madžarska s tem še ni kršila svojih obvez, ki jih je sprejela na Bledu, toda rezultat njene sedanje politike lahko škoduje tudi drugim članicam Male antante. Listi tudi podčrtavajo, da bi bila suvereniteta Češkoslovaške lahko ohranjena, če bi se zavezniki bolj energično zavzeli za njo. V rumunskih krogih prevladuje mišljenje, da bo Češkoslovaška zdaj, ko ima skušnjo za seboj, imela realnejše pojme o tuji pomoči, kakor ga je imela leta 1914 Srbija in leta 1917 Rumunija.

Obnova pogajanj z Italijo

London, 23. sept. AA. (Stefani). »Daily Mail« zatrjuje, da so se po povratku angleškega veleposlanika lorda Pertha v Rim nadaljevala angleško-italijanska pogajanja in sicer z novim pospešenim tempom. Na ta način se bo začela diplomatska akcija, ki naj bi dovela do sporazuma med Italijo in zapadnimi državami.

Henleinovci zapirajo svoje nasprotnike

ČHEB, 23. septembra. AA. (Reuter) Snoči so patrolni oddelki sudetske nemške stranke v Ašu aretirali vse nasprotnike narodno socialistične ideologije. Brzotvorni in telefonski promet s Prago je skoraj popolnoma nemogoč. Vsi vlaki, ki so včeraj odhajali v notranjost ČSR, so bili polni čeških družin. Včeraj so se ves dan vračali sudetski Nemci, ki so bili pred dnevi zbežali v Nemčijo. Na tisoče sudetskih Nemcev je že včeraj čakalo prihoda nemških čet. Ljudstvo je prepričano, da so nemške čete že pripravljene na meji, da bi vkorakale v kraje, kjer žive sudetski Nemci.

Bolgarski kralj Berlinu

SOFIJA, 23. sept. e. Bolgarska telegrafska agencija javlja: Včeraj je prispel v Berlin bolgarski kralj Boris III. na poti iz Švice, ko je mimogrede posetil tudi svojega očeta kralja Ferdinanda v Koburgu. Na železniški postaji so bolgarskega kralja sprejeli državni tajnik Werner, generalni konzul Press, bolgarski poslanik Draganov, konzul Brandenstein, predsednik kabineta nemškega ministrstva zunanjih del Schubert, predsednik nemško-bolgarskega društva von Masov in predstavniki bolgarske kolonije.

Katastrofa na ameriškem zapadu

New York, 23. sept. br. Vihar na vzhodni obali Zedinjenih držav je povzročil strašno razdejavanje. Samo v Connecticutu je porušil okrog tisoč hiš. Ves železniški promet je prekinjen. Vse telefonske in brzojavne zveze so razdejane. Orkan je po dosedanjih podatkih zahteval 440 človeških žrtv.

Borzna poročila.

Carib, 23. septembra. Beograd 10, Pariz 11.895, London 21.25, New York 441.375, Bruselj 74.40, Milan 23.25, Amsterdam 238.15, Berlin 176.15, Praga 15.15, Varšava 83, Bukarešta 3.25.

